

DE BARBADOS BLACKBELLY

door S. Bottema, Norgerweg 120, 9494 PB Yde

Dit ras, dat niet direct tot de Nederlandse zeldzame schaperassen gerekend kan worden, verdient toch wel een beetje onze aandacht. Nu zou ik beslist niet op het idee gekomen zijn verwantschap met onze rassen te veronderstellen bij een schaap dat zo ver over zee een rol speelt op een eiland. Voorjaar 1980 belde echter een Canadees uit Dortmund, via het Ministerie van Landbouw naar Yde om inlichtingen over de Barbados Blackbelly, een haarschaap van het eiland Barbados. Hij was er van overtuigd dat dit schaap de afstammeling is van Afrikaanse haarschappen en het Friese melkschaap. Omdat ik dacht dat de beller, Weslie Combs, een student was op buitenlands tournee, bood ik hem een slaappleats aan op de in renovatie verkerende koestal. Toen hij met zijn vrouw arriveerde, bleken zij sterk vergrijsd maar vol jeugdig esprit te zijn. Combs was agrarisch hoogleraar in Saskatoon geweest en adviseerde nu nog steeds over schapenhouderij. Hij had zelf een farm met Finse schapen gehad en bevestigde geruchten die ik had vernomen: hij had namelijk diverse zeslingen van dit landras gehad. Zij moesten dan wel bijgevoerd worden en vertoonden nogal eens skeletafwijkingen, waarschijnlijk door kalkgebrek.

De reden van Weslie Combs bezoek was zijn persoonlijke interesse in de Barbados Blackbelly die naar zijn zeggen vruchtbaarder was dan Afrikaanse haarschappen doorgaans zijn. Hij had zich verdiept in de historie van de plaatselijke veeteelt van Barbados en vooral in de zeetransporten van de 17e eeuw om de herkomst van dit ras op te sporen. Ik kon hem Friese melkschappen laten zien maar ik kon hem weinig wijzer maken over het probleem zelf. De gegevens die ik nu laat volgen, zijn dan ook alle door hem verzameld maar ook voor ons interessant.

Barbados was officieel ontdekt door de Engelsen in 1625 en het zou voor de hand liggen dat dit Britse steunpunt door hen van schapen was voorzien en dat een eventuele kruising van Afrikaans-Engelse origine was. In de 'National Library' was informatie te vinden over deze periode. Zo was de kolonisatie van Plymouth in Massachussets, voornamelijk door wolbewerkers, wevers en lakenmakers van de Engelse kolonie te Leiden in 1620 op touw gezet. Zij namen waarschijnlijk geen schapen mee maar stichtten later de Rhode Island kolonie die het centrum van schapenhouderij in New England werd met Boston als wolhandelscentrum. De Rhode Island schapen werden beschreven als meestal 'twee lammeren brengend' en hetzelfde geldt voor het vroege Barbados wolschaap.

Van de hand van een journalist in Amsterdam verschenen een aantal artikelen over de handelscontacten in de twintiger jaren van de zeventiende eeuw. Deze reporter beschrijft de kolonisatie van het gebied dat later New York zou heten. In 1625 rust Pieter Evertsen Hulft een aantal schepen uit om fokmateriaal naar de 'New Netherlands' te brengen. Een schip met rundvee, een schip met paarden, een met hooi en een begeleidingsschip. De schepen zeilden uit op 25 april 1625 met 103 stuks vee en onder andere 300 vaten drinkwater. Twee maand later vertrok een snelzeiler met aan boord schapen en varkens, een paar boeren, landbouwwerktuigen en apparatuur voor zuivelbereiding. Waarschijnlijk namen zij dezelfde route die door een groep Walen was genomen die door de Westindische Compagnie naar Nieuw Amsterdam waren gestuurd. De schepen zeilden via de Canarische Eilanden naar de Guyana's en dan als zij de noordenwind pakten naar Nieuw Amsterdam (kaart 1). Deze tocht nam ongeveer twee maanden voerde langs, of niet ver van Barbados. De Nederlanders waren bedreven in deze transporten want op de gemelde tocht sneuvelden slechts twee dieren.

In 1625, het jaar waarin de Engelsen Barbados ontdekten, hadden de Nederlanders al fokmateriaal in Amerika, zes uur varen van Massachussets, nog dichterbij Rhode Island en op de hoofdroute naar Barbados. Zij hadden de transporttechnische

mogelijkheden om hun rassen op een vroeg tijdstip overal in de Nieuwe Wereld te brengen.

Aldus het 'Historisch Verhael alder ghedenck-weerdichste Geschiedenissen die hier en daer in Europa, etc., voorgevallen syn' van de hand van Nicolaes Jansz. van Wassenaer, zoon van een gereformeerd predikant uit Amsterdam. Deze gegevens en het feit dat de ravitaillering van Barbados, hoewel Brits territorium, door Hollanders geschiedde, bracht Weslie Combs tot de gedachte dat het vroegere wolschaap van Barbados waarover notities bestaan, en dat bijdroeg tot de verhoogde vruchtbaarheid van het later ontstane haarschaap, van Friese origine is. Hij neemt daarbij aan dat de 17e eeuwse schapen in Nederland, tenminste die van de kustgebieden, tot het Friese melkschaaptype behoorden. Dat vruchtbaarheid een van hun voornaamste kenmerken was, lijdt geen twijfel. Tot zover het relaas van Weslie Combs.

De Barbados Blackbelly, 6 iaar oude ooi. Welwillend ter beschikking gesteld door G.D. Turton,

Commonwealth Bureau of Animal Breeding and Genetics te Edinburgh.